

Інформація про результати виконання Регіональної цільової програми розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2021-2023 роки у I кварталі

Регіональна цільова програма розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2021-2023 роки затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 30.03.2021 № 205 (далі – Програма).

Програму розроблено відповідно до доручення голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 16.02.2021 № 01.01-35.01306. Її мета відповідає принципам державної політики у сфері розвитку малого та середнього підприємництва (далі – МСП), визначеним Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні».

Заходи Програми спрямовані на створення сприятливих умов для розвитку і підвищення конкурентоспроможності суб'єктів МСП та використання їх потенціалу, як одного із важливих чинників вирішення економічних і соціальних проблем.

Стан розвитку малого та середнього підприємництва

За інформацією Державної служби статистики України станом на 01.01.2020 в області діяло *22 550 суб'єктів малого та середнього підприємництва* (далі – МСП). У порівнянні з 2018 роком (21 843) *загальна кількість суб'єктів МСП збільшилась на 3,2 %.*

В області здійснювали діяльність:

3 524 малі та мікропідприємства (на 8,8 % більше показника 2018 року (3 240));

202 середні підприємства (на 0,5 % або 1 підприємство менше, ніж у попередньому році (203));

18 824 фізичні особи – підприємці (ФОП). До попереднього року (18 400) показник збільшився на 2,3 %.

У малому та середньому бізнесі зайнято 88,7 тис. осіб, що на 1,0 % більше, ніж у 2018 році (87,8 тис. осіб).

Кількість зайнятих збільшилась:

на середніх підприємствах – на 0,6 % та склала 39,3 тис. осіб (у 2018 – 39 тис.);

на малих та мікропідприємствах – на 6,7 % та становила 17,6 тис. осіб (у 2018 – 16,5 тис.).

Кількість ФОП та найманих ними працівників зменшилась на 1,4 % та склала 31,8 тис. осіб (у 2018 – 32,3 тис.), з яких 13 тис. осіб – наймані працівники.

Суб'єктами МСП реалізовано продукції (товарів, послуг) на суму 40,4 млрд грн, що більше ніж у 2018 році (35,1 млрд грн) на 15,2 %.

Середні підприємства збільшили обсяг реалізованої продукції на 21,1 %,

який склав 18,9 млрд грн.

Малими підприємствами (в тому числі мікропідприємствами) реалізовано продукції на суму 13,3 млрд грн, ФОП – на 8,2 млрд грн, що на 8,6 % та 13,4 % відповідно більше до 2018 року.

За інформацією органів місцевого самоврядування у звітному періоді в області *за рахунок МСП створено 130 нових робочих місць.*

На малих підприємствах створено 59 робочих місць, ФОП – 71.

Створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва

Орієнтовні обсяги фінансування на реалізацію заходів Програми протягом 2021-2023 років склали 9,11 млн грн, із них з обласного бюджету – 2 млн грн, інших джерел – 7,11 млн грн.

Протягом I кварталу *фактично використано 7,02 млн грн з інших джерел або майже в 3 рази більше* до запланованого (2,41 млн грн) у 2021 році обсягу фінансування. *Збільшення фінансування відбулося завдяки залученню міжнародної технічної допомоги, направленої на розширення мережі центрів надання адміністративних послуг (далі – центри).*

З інших джерел кошти направлялись на:

придбання 3 мобільних центрів (6,88 млн грн) за рахунок коштів Уряду Канади у рамках реалізації ПРООН та коштів ЄС у рамках реалізації Програми розвитку «U-LEAD з Європою»;

надання одній особі одноразової виплати допомоги по безробіттю (2,4 тис. грн), яка відкрила власну справу у сфері ремонту комп'ютерів та периферійного устаткування, та професійне навчання (124,7 тис. грн) для самостійної зайнятості й подальшого працевлаштування у сфері МСП за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

проведення громадською організацією «Агенція місцевого розвитку м. Щастя» (далі – ГО «АМР м. Щастя») інформаційних заходів щодо подання заявок, розробки бізнес-планів для участі у грантових конкурсах та надання індивідуальних консультацій з питань сплати певних видів податків і подання звітності ФОП (13,2 тис. грн).

Банківськими установами області здійснюється кредитна підтримка суб'єктів МСП. Протягом I кварталу відділеннями АТ «Ощадбанк» та АТ КБ «Приватбанк» *надано 167 суб'єктам підприємництва кредитів на суму 107,5 млн грн.*

Для інформування представників бізнесу Департаментом економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації (далі – Департамент економічного розвитку) сформовано базу даних фінансово-кредитних установ з переліком їх послуг у сфері мікро-кредитування суб'єктів МСП, яку розміщено на власній вебсторінці у підрозділі «На допомогу підприємцю» розділу «Підприємництво».

Підприємці Луганщини брали участь у державній програмі «Доступні кредити 5-7-9 %». За період її реалізації суб'єкти мікро- та малого

підприємництва *отримали кредити за пільговими відсотками на суму 254 млн грн* (у I кварталі 2021 року – 195 млн грн). Найбільше кредитів надано на подолання наслідків кризових явищ в період пандемії підприємцям, що здійснюють діяльність у сільському господарстві, сфері торгівлі та промисловості.

Налагоджена *співпраця з міжнародними організаціями та програмами*, які діють на території області. В регіоні реалізується три донорські проекти підтримки МСП:

1. *Проект «Економічна підтримка Східної України»*, що реалізується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) за кошти американського народу. Виконавці проекту: компанія DAI Global LLC, міжнародна некомерційна організація «ФНІЗ60», ГО «Ресурс. Допомога. Розвиток», ТОВ «СДМ Інжиніринг Україна».

2. *Проект «Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування»*, фінансується ЄС, виконується ПРООН у партнерстві з: Фондом ООН у галузі народонаселення, Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН, Структурою ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок.

3. *Проект «Програма Європейського Союзу для Сходу України»*, метою якого є забезпечення доступу до фінансування МСП на Донбасі, виконується Німецьким державним банком розвитку за фінансової підтримки ЄС.

Практичну допомогу у написанні бізнес-планів зацікавленим особам надають ГО «АМР м. Щастя» та ГО «Кремінська бізнес-асоціація».

Спеціалісти Сєверодонецького та Старобільського консалтингових центрів здійснюють супровід та надають консультаційну підтримку особам, які тільки планують або розпочали підприємницьку діяльність. У I кварталі ними *надано 230 індивідуальних консультацій*.

У Лисичанському та Кремінському центрах зайнятості функціонують *студії підтримки та супроводу безробітних «Бізнесстарт»*, діяльність яких спрямована на надання знань щодо започаткування та ведення бізнесу, супровід бізнес-планів для участі у конкурсах на отримання грантів.

На базі Новопокровського центру зайнятості діє *хаб-центр «Від ідеї до успіху для сільських мешканців»*, яким надається інформація щодо бізнес-ідей, бізнес-планування, менеджменту в агропромисловому секторі.

Крім того, структурними підрозділами облдержадміністрації постійно ведеться робота із залучення суб'єктів МСП до участі у міжнародних/державних програмах та проектах для розвитку бізнесу. *Департаментом економічного розвитку до підприємницьких структур області доводиться інформація про грантову/фінансову допомогу*. У I кварталі на власній вебсторінці *розміщено 4 повідомлення* про:

можливість отримання грантової допомоги «Як отримати кошти на розвиток підприємництва?», що містить: джерела, шляхи, можливості, умови, формування пакету документів, подання заявки, найчастіші помилки, ризики;

запровадження урядом України (постанова КМУ від 03.02.2021 № 74) нової державної допомоги по частковому безробіттю на період дії карантину, яка

надаватиметься за зверненням роботодавців на працівників у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції;

надання грантової допомоги підприємцям Сходу України в рамках реалізації «Програми економічного розвитку східної України» Данською Радою у справах Біженців (DRC), яка спрямована на підтримку вразливих верств населення через посилення їхньої ролі в місцевій економіці та залучення у виробничо-збутові ланцюжки;

початок прийому грантових заявок (з 24.02.2021 до 23.02.2022) у рамках програми «Посилення та трансформація економіки Східної України (Донецька, Луганська області та Приазов'я) шляхом підтримки сталого розвитку малих та середніх підприємств» проекту «Економічна підтримка Східної України» USAID.

Департаментом економічного розвитку поінформовано військово-цивільні адміністрації (далі – ВЦА) та органи місцевого самоврядування про оголошення представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні конкурсу для територіальних громад (далі – ТГ) в рамках проекту «Протидія торгівлі людьми в Україні» за підтримки USAID, який передбачає залучення широкого кола членів громади: місцеву владу, представників місцевого бізнесу, громадських організацій тощо до участі в плануванні та імplementації проектів, спрямованих на поліпшення соціально-економічних умов життя в громаді.

Департамент розвитку, утримання мережі автомобільних доріг області, промисловості, транспорту та зв'язку співпрацює з підприємствами середнього бізнесу (ТОВ «Старобільська швейна фабрика», ТОВ «Кафтан», ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ПП Бур'ян тощо) щодо їх участі у програмі надання фінансової допомоги для збереження існуючих робочих місць через підтримку функціонування бізнесу в умовах епідеміологічної ситуації та введення карантинних заходів, яка реалізується DRC за фінансової підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва і уряду Великої Британії.

Департаментом агропромислового розвитку ведеться робота по залученню переробних підприємств агропромислового комплексу до участі у програмах спеціальної ініціативи в рамках проекту «Економічна підтримка Східної України» USAID, що передбачатиме спільні інвестиції малих і середніх підприємств.

Разом із тим для участі підприємців у грантових конкурсах вони залучаються до участі у навчальних міжнародних програмах та тренінгах.

Департаментом агропромислового розвитку проводиться *цілеспрямована робота по створенню суб'єктів племінної справи у бджільництві*. Так, у рамках проекту «Економічна підтримка Східної України» USAID для бджолярів Луганської та Донецької областей *проведено відео-конференцію* (15.01.2021) на тему: «Перспективи створення племінних пасік» за участі представників Інституту бджільництва імені П. І. Прокоповича.

За результатами заходу *відбулись 3 робочі наради з бджолярами* (48 осіб), які мають на меті створення племінних пасік і готові взяти участь у проекті. Експерти у галузі тваринництва, бджільництва надавали консультативно-роз'яснювальну допомогу учасникам нарад.

Для можливості вирішення нагальних питань, що турбують представників бізнесу Луганською регіональною торгово-промисловою палатою (далі – ЛРТПП) здійснюються заходи щодо *поновлення роботи Комітету підприємців малого та середнього бізнесу при ЛРТПП*.

В області сформована *інфраструктура підтримки підприємництва, яка станом на 01.04.2021 представлена 29 об'єктами*, з них: 8 бізнес-центрів, 15 кредитних спілок, 5 інформаційно-консультаційних установ та Луганське відділення Українського державного фонду підтримки фермерських господарств.

Крім того, створено *29 громадських організацій підприємців*, із них 6 зареєстровані на регіональному рівні.

За підтримки ПРООН в рамках проєкту «Мережа НГО – центрів підтримки бізнесу» *сформована мережа центрів підтримки бізнесу на базі 18 діючих громадських організацій в громадах*. В рамках проєкту «Школа радників малого бізнесу» ПРООН забезпечено підвищення компетенції фахівців, менторів, експертів зазначених центрів.

При облдержадміністрації створена регіональна рада підприємців, яка є її консультативно-дорадчим органом. При органах місцевого самоврядування та ВЦА створені і працюють *4 консультативно-дорадчі органи*.

Одними з найбільш дієвих структур, створених органами місцевого самоврядування, є центри надання адміністративних послуг. Розширення мережі таких центрів та покращання системи надання адміністративних послуг сприяє отриманню суб'єктами МСП швидкого та якісного сервісу за сучасними стандартами.

В регіоні на 31.03.2021 діяло *17 центрів*, із них: 3 центри ВЦА, 5 – міських, 8 – селищних рад та 1 – сільської ради.

У процесі проведення реформи децентралізації в Україні протягом I кварталу ліквідовано *2 центри*, припинили діяльність та знаходяться в стадії ліквідації – 4. Проте свою діяльність розпочали *3 центри* селищних рад.

З метою наближення адміністративних послуг до громадян органами місцевого самоврядування *створено та працюють 44 віддалені робочі місця адміністраторів, 22 з яких відкрито у 2021 році*.

Завдяки міжнародній технічній допомозі для 9 громад області *придбано та передано 9 мобільних центрів*: 4 – на 2 робочих місця, 5 – на 4 робочих місця (у 2021 році – 3 мобільних центри). На цей час 4 мобільні центри здійснюють виїзди до населених пунктів своїх територіальних громад.

Протягом I кварталу через центри області суб'єктам звернення *надано 79,6 тис. адміністративних послуг*. В середньому за місяць у центрах надавалося 26,5 тис. адміністративних послуг.

Інформаційно-консультаційна підтримка та популяризація підприємництва

З метою стимулювання розвитку професійних навичок, самостійності, пізнавальної активності підприємців у I кварталі *проведено 13 заходів*: 2 онлайн-конференції, 2 онлайн-семінари, 5 семінарів-тренінгів, 3 семінари та нараду.

Міністерством освіти і науки України за фінансової підтримки проєкту «Економічна підтримка східної України» USAID проведено (11-12.03.2021)

І Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Використання інформаційних технологій для оптимізації процесів виробництва сільськогосподарської продукції та управління підприємствами», в якій взяли участь Луганський національний аграрний університет і Східноукраїнський національний університетом імені В. Даля (далі – СУНУ).

Тематичні напрями заходу: комплексні ІТ-платформи та ІТ-рішення для агрогосподарств; дистанційний моніторинг та контроль агровиробництва; економічний аналіз ефективності впровадження Агро-ІТ; інформаційні системи та ІТ у рішенні економічних завдань діяльності підприємств.

Участь у конференції взяли: науковці, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, керівники та спеціалісти 9 аграрних підприємств Луганщини, фермери, інші організації, зацікавлені у використанні інформаційних технологій в аграрному секторі економіки.

Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації протягом березня проведено низку заходів для аграріїв області:

2 онлайн-семінари з питання «Роз'яснення алгоритмів взаємодії пасічників з аграріями та органами місцевої влади», учасниками яких стали 186 осіб – представники галузевих асоціацій бджолярів, органів місцевого самоврядування, сільгоспідприємств, пасічники та фахівці Держпродспоживслужби;

нараду (23.03.2021, м. Рубіжне) з бджолярами та аграріями (50 учасників) з питань дотримання вимог Закону України «Про бджільництво». Аграріїв області також проінформовано про державні програми підтримки сільгосптоваровиробників у 2021 році;

науково-практичну онлайн-конференцію (24.03.2021) на тему: «Особливості проведення весняно-польових робіт і догляду за озимими культурами в Луганській області у 2021 році», в якій взяли участь науковці Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. Сколовського та Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, фермери, представники територіальних громад, банків, Луганської філії ДУ «Держґрунтохорони», Головного управління Держпродспоживслужби в Луганській області (60 учасників).

Спеціалістами ДП «Луганськстандартметрологія» у сфері харчової промисловості *проведено 5 семінарів-тренінгів* на тему: «Актуальні питання переходу системи управління безпечністю харчових продуктів на нову версію ДСТУ ISO 22000:2019» для 42 представників 5 підприємств. ГО «АМР м. Щастя» організовано *3 семінари* щодо відкриття власної справи за рахунок грантової фінансової допомоги, участь у яких взяли 30 зацікавлених осіб.

Крім того, ГО «АМР м. Щастя» надано підприємцям *15 індивідуальних консультацій* з питань сплати певних видів податків і подання звітності ФОП, ДП «Луганськстандартметрологія» – *32 консультації* щодо підвищення кваліфікації персоналу підприємств регіону, опанування нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності.

Спеціалістами Северодонецького та Старобільського консалтингових центрів проведено *53 заходи (онлайн-співбесіди, міні-ярмарки вакансій, Skype-*

конференції, вебінари у форматі ZOOM-конференцій), в яких взяли участь 330 роботодавців. Зокрема, проведено семінари на теми: «Нелегальній зайнятості – ні!», «Легальна зайнятість – крок назустріч вашим працівникам!», «Служба зайнятості на допомогу роботодавцям».

За участі представників територіальних підрозділів Держпродспоживслужби, Пенсійного фонду, Державної податкової служби, Фонду соціального страхування та представників відділень АТ «Ощадбанк» і АТ КБ «ПриватБанк» на базі центрів зайнятості організовувалися заходи для діючих підприємств з метою їх ознайомлення зі змінами в законодавстві, банківськими програмами та продуктами для бізнесу, грантовими програмами підтримки бізнесу та джерелами їх пошуку.

На офіційному вебсайті облдержадміністрації та вебсторінці Департаменту економічного розвитку постійно оновлюються розділи: «Підприємництво» та «Зовнішньоекономічна діяльність».

Розділ «Підприємництво» містить для підприємницьких структур необхідну та корисну інформацію. Протягом I кварталу розміщено 3 інформаційні повідомлення про консультаційну підтримку, роз'яснення діючого законодавства, та 3 повідомлення про можливу участь суб'єктів МСП у форумах, виставках, тренінгах, семінарах, онлайн-навчанні. Зокрема, про:

онлайн-платформу «Дія. Бізнес» для підприємців, яку 28.02.2020 запустило Міністерство цифрової трансформації України в тестовому режимі;

підтримку платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, та врегулювання податкового боргу платників податків відповідно до Закону України від 04.12.2020 № 1072-ІХ;

списання податкового боргу засобами ІТС ДПС в автоматичному режимі усім платникам податків за визначеними Податковим кодексом України критеріями. За інформацією Головного управління ДПС у Луганській області на території Луганщини, підконтрольній уряду України, списано податковий борг 67 992 суб'єктам господарювання на загальну суму 19,3 млн грн;

набір власників мікро- та малого бізнесу, підприємців-початківців для участі у навчальних заходах (дводенних тренінгах, двох одnodенних групових консультаціях, індивідуальних очних та он-лайн консультаціях), які відбудуться (квітень-серпень, м. Кременна і м. Сєверодонецьк) в рамках реалізації програми «Підвищення конкурентоспроможності бізнесу і можливостей працевлаштування вразливого населення Донецької і Луганської областей» Проекту «Економічна підтримка Східної України» USAID. Від підприємців Луганській області вже подано близько 30 заявок для участі у тренінгах;

онлайн-семінар (04.03.2021) на тему: «Програми пільгового фінансування та підтримки бізнесу», що організовано в рамках проекту «EU4Business: конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Участь в онлайн семінарі прийняли 3 суб'єкти МСП;

участь у «Програмі розширення можливостей жіночого підприємництва»

Естонської ради у справах біженців, яка передбачає навчальні заходи для жінок зі сходу України, набуття практичних навичок щодо створення власного бізнесу або покращання/просування існуючого бізнесу та подальшу участь у грантовому конкурсі. *7 жінок – підприємниць подали заявки для участі у програмі.*

Окремі розділи з питань підприємницької діяльності створені та оновлюються на офіційних вебсайтах органів місцевого самоврядування.

Розділ «Зовнішньоекономічна діяльність» наповнено посиланнями на основні нормативно-правові акти, які регулюють зовнішньоекономічну діяльність, корисними публікаціями щодо вимог до якості експортованої продукції та пошуку потенційних закордонних партнерів.

Протягом I кварталу розміщено *3 інформаційних повідомлення для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності*. Крім того, з метою охоплення якомога ширшої аудиторії учасників інформація розміщується на Facebook-сторінці (7 інформаційних повідомлень).

Департаментом економічного розвитку щоквартально оновлюється реєстр вільних приміщень державної та комунальної власності виробничого та невиробничого призначення, який розміщено на власній вебсторінці у розділі «Підприємництво» (підрозділ «На допомогу підприємцю»).

На 01.04.2021 налічувалось 49 вільних нежитлових приміщень державної та комунальної власності загальною площею 14,27 тис. м².

Протягом I кварталу підприємницьким структурам передано в оренду 40 приміщень загальною площею 3,44 тис. м².

Департаментом економічного розвитку щоквартально оновлюється база даних *інвестиційних ресурсів області «Зручно. INVESTBASE»*, яка розміщена на офіційному сайті облдержадміністрації. База даних наповнена актуальними даними, містить інформацію щодо вільних земельних ділянок, у тому числі і промислового призначення, об'єктів нерухомості, об'єктів Фонду державного майна України, водних ресурсів, наявних корисних копалин, сировини для переробки, трудового потенціалу та комерційні пропозиції. Станом на 01.04.2021 онлайн-ресурс містить інформацію про 37 інвестиційно привабливих земельних ділянок, з яких 8 – землі промислового призначення.

Суб'єкти МСП залучаються до виконання робіт/послуг за державні кошти. Протягом I кварталу до участі залучено *105 підприємців*. За результатами укладено *190 договорів на суму 11,2 млн грн*.

Разом із тим менторська та освітня допомога підприємцям на Сході України надається проєктом «Економічна підтримка Східної України» USAID. *В рамках інформаційної кампанії «Схід економічних можливостей» USAID на офіційному сайті облдержадміністрації та в друкованих ЗМІ висвітлювались історії успішних підприємців.*

Наприклад, підприємець з Біловодської територіальної громади Сергій Ніпрун пройшов навчання із професійного бджільництва в рамках проєкту «Економічна підтримка Східної України» USAID. Нещодавно він узяв участь у новій програмі цифрового маркетингу для малого та середнього бізнесу. Креативна агенція «Miks Digital», яку залучив проєкт USAID, спільно з підприємцем розробила маркетингову стратегію для бренду, створила сайт,

оновила візуальні матеріали для соціальних медіа. Окремим елементом навчання було створення рекламних кабінетів Google та Facebook, а також освоєння копірайтингу. До карантину бджоляр продавав мед на ярмарках та фестивалях. Торік взяв участь у Local Farmer Fest у Бердянську та Маріуполі.

Навчання, підготовка та перепідготовка кадрів для сфери підприємництва

Система освіти області представлена 311 закладами, з них: 269 – загальної середньої освіти, 19 – професійної (професійно-технічної), 17 – фахової передвищої та 6 – вищої освіти.

Протягом I кварталу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти проведено 16 заходів (15 тренінгів та конференцію) з питань ведення підприємницької діяльності для здобувачів освіти:

Державному навчальному закладі «Севєродонецький професійний ліцей» – 2 тренінги «Клієнтоорієнтований сервіс» (18-22.01.2021) в рамках проєкту «Підвищення конкурентоздатності випускників через використання інновацій приватно-публічного партнерства» ПРООН (10 учасників);

Марківському професійному аграрному ліцеї – тренінг «Підприємницька діяльність. Залучення зовнішнього фінансування. Кооперація» (26.03.2021) в рамках проєкту «Створення сучасного освітнього простору для підвищення потенціалу працездатного населення Марківської громади» ПРООН (27 осіб);

Новоайдарському професійному аграрному ліцеї – 9 тренінгів «Методологія фінансової/підприємницької освіти для професійно-технічних навчальних закладів» (02-30.03.2021) в рамках проєкту «Економічна підтримка Східної України» USAID (80 учасників);

Попаснянському професійному ліцеї залізничного транспорту – 3 тренінги на теми: «Вступ. Навички вирішення особистих проблем», «Особисті підприємницькі компетенції», «Навички підприємця» (02-18.03.2021) в рамках програми «Fabrication Laboratory – цифрові технології в прототипуванні для посилення професійної освіти» проєкту «Економічна підтримка Східної України» USAID (50 осіб);

Лисичанському державному гірничо-індустріальному коледжі – конференцію «Проблеми вугільної промисловості» (25.02.2021), під час якої обговорено особливості приватного підприємництва у вугільній галузі (15 здобувачів освіти).

Два заклади вищої освіти області здійснюють навчання ведення підприємницької діяльності: СУНУ та Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка (далі – ЛНУ).

ЛНУ співпрацює з Лодзинським університетом (Лодзь, Республіка Польща) щодо міжнародних економічних відносин між країнами та спільних інвестицій. В рамках такої діяльності 16.02.2021 відбулась онлайн-лекція професора Глінковської-Краузе Б. з питань міжнародного підприємництва для студентів та науковців.

В рамках проєкту «Стартап школа Sikorsky Challenge: сприяння інноваційному розвитку та підприємницькій діяльності стартапів в цільових

університетах Донецької та Луганської областей», який реалізується за підтримки проекту «Економічна підтримка Східної України» USAID, СУНУ проведено 7 заходів (6 тренінгів та семінар):

04-05.02.2021 – тренінг «Розробка бізнес-продукту на основі переліку проблем та потреб клієнтів» (20 учасників);

04-05.02.2021 – тренінг «Створення конкурентоспроможної бізнес-моделі для компанії. Інструменти розвитку компанії» (8 осіб);

17-18.02.2021 – тренінг «Маркетингові стратегії та цифрові комунікації. Типові помилки при запуску стартапу» (19 учасників);

24-25.02.2021 – тренінг «Фінансування стартапів та організація підприємництва» (19 учасників);

24-25.02.2021 – тренінг «Інструменти маркетингу та продажу. Операційна діяльність компанії» (6 осіб);

17.03.2021 – семінар «Інновації засновані на ІТ – від аутсорсингу до розробки конкурентоспроможних продуктів та послуг» (15 учасників);

18-19.03.2021 – тренінг «Вступ до стартап бізнесу. Основи бізнес-моделювання. Розвиток роботи з клієнтами» (23 особи).

Центрами зайнятості області проводилася робота з формування груп з числа безробітних громадян на навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу. За січень – березень за курсом «Основи бізнес-планування» направлена на навчання одна особа.

На навчання за професіями «Продавець продовольчих товарів», «Манікюрник», «Штукатур», «Столяр», «Електромонтер», «Електрогазозварник», що сприяють започаткуванню власної справи, направлено 49 безробітних осіб.

З метою масового інформування громадян про можливість займатися підприємницькою діяльністю центрами зайнятості області протягом I кварталу проведено 32 інформаційні заходи, у яких взяли участь 387 осіб:

12 семінарів «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес» – для 139 громадян;

20 групових заходів «Презентація послуг з професійного навчання, у тому числі послуг Центрів професійно-технічної освіти» – для 248 безробітних осіб.

З початку впровадження карантинних заходів групові послуги надаються дистанційно. З початку року проведено 289 онлайн-вебінарів для 3 384 безробітних. При проведенні інформаційних вебінарів в онлайн-режимі окремим блоком надається інформація про можливість започаткування власної справи.

Крім того, фахівцями міських та районних центрів зайнятості проводились виїзні заходи до територіальних громад, метою яких є інформування мешканців про послуги державної служби зайнятості, ризики нелегального працевлаштування, консультування з питань пошуку роботи, започаткування власної справи.

Луганською обласною службою зайнятості вжито заходів щодо інформування населення про можливість започаткування власної справи. Так, з цією метою в інформаційних секторах центрів зайнятості області функціонують

куточки «Розпочніть власну справу» для майбутніх підприємців, де розміщена інформація щодо різних аспектів ведення підприємницької діяльності. Для візуалізації досвіду успішних підприємців з числа колишніх безробітних заведені та оновлені фотоальбоми «Історія мого успіху».

У березні на базі центрів зайнятості за сприяння проєкту «Економічна підтримка Східної України» USAID громадською організацією «APP Східного Донбасу» проводились *дводенні тренінги для самозайнятих жінок* із сільської місцевості з питань розвитку підприємництва, дотримання законодавства, гендерної рівності, соціального захисту тощо.

24.02.2021 Фондом Східна Європа за підтримки проєкту «Конкурентоспроможна Україна» USAID проведено *вебінар і презентовано курс «На варті інтересів бізнесу»*, який став частиною освітньої онлайн-платформи «Zrozumilo!».

Посилення конкурентоспроможності та інвестиційного потенціалу малого і середнього бізнесу

Для залучення суб'єктів господарювання до участі у виставкових заходах, форумах, що проводяться в Україні та за її межами, на вебсторінці Департаменту економічного розвитку в розділі «Виставкова діяльність» опубліковано переліки заходів виставково-ярмаркової діяльності в Україні та за кордоном у 2021 році.

Крім того, Департаментом агропромислового розвитку спільно з аграрними підприємствами області проводиться робота щодо їх можливої участі у XXXIII Міжнародній агропромисловій виставці «АГРО – 2021».

Департаментом економічного розвитку *постійно здійснюється робота щодо залучення інвестиційних ресурсів* в економіку регіону. Зокрема:

сформовано Каталог інвестиційних пропозицій об'єктів приватної власності Луганської області, який налічує 7 комерційних проєктів;

спільно з Програмою ООН із відновлення та розбудови миру розпочато роботу з розробки та оновлення Інвестиційних паспортів для 10 громад області.

З метою підвищення іміджу Луганщини та поширення матеріалів, спрямованих на підвищення рівня поінформованості світової співдружності про експортні можливості регіону, Департаментом економічного розвитку *оновлено Каталог експортної продукції підприємств області* (українською та англійською мовами), який поширюється через офіційні інтернет-ресурси, органи виконавчої влади і місцевого самоврядування, соціальні мережі, закордонні та вітчизняні дипломатичні установи, міжнародні бізнес-організації, торгові палати тощо.

Протягом I кварталу каталог надано для подальшого поширення до Ради експортерів та інвесторів при Міністерстві закордонних справ України, посольств України в Болгарії, Румунії та Китайській Народній Республіці, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та ЛРТПП.

Із запланованих 36 заходів знаходяться на стадії реалізації 32, не настав строк виконання 4 заходів.

Протягом звітного періоду на реалізацію заходів Програми фактично використано 7,02 млн грн з інших джерел або майже в 3 рази більше до запланованого у 2021 році обсягу фінансування (2,41 млн грн).

Підприємці Луганщини брали участь у державній програмі «Доступні кредити 5-7-9 %». За I квартал суб'єкти мікро- та малого підприємництва отримали кредити за пільговими відсотками на суму 195 млн грн.

Одна особа отримала 2,4 тис. грн одноразової виплати допомоги по безробіттю та відкрила власну справу у сфері ремонту комп'ютерів та периферійного устаткування.

Протягом звітного періоду підприємницьким структурам передано в оренду 49 приміщень загальною площею 3,44 тис. м².

До виконання робіт/послуг за державні кошти залучено 105 суб'єктів підприємництва. За результатами укладено 190 договорів на суму 11,2 млн грн.

Для суб'єктів МСП проведено 20 заходів: 8 семінарів, 8 тренінгів та 4 наради у сферах харчової, агропромисловості, з питань самозайнятості та розвитку підприємництва. Загалом до участі у заходах залучено 223 представники МСП.

Підприємці брали участь в онлайн-заходах: 3 відео-конференціях та 4 вебінарах (298 учасників).

За курсом «Основи бізнес-планування» направлено на навчання одну особу, на навчання за професіями, що сприяють започаткуванню власної справи, – 49 безробітних осіб.

Центрами зайнятості проведено 32 інформаційні заходи, у яких взяли участь 387 осіб, та 289 онлайн-вебінарів для 3 384 безробітних.

Спеціалістами консалтингових центрів в містах Северодонецьку та Старобільську проведено 53 заходи, до яких залучено 330 роботодавців.

В закладах професійної (професійно-технічної) освіти проведено 16 заходів (15 тренінгів та конференцію) з питань ведення підприємницької діяльності для здобувачів освіти.

В рамках проєкту «Стартап школа Sikorsky Challenge: сприяння інноваційному розвитку та підприємницькій діяльності стартапів в цільових університетах Донецької та Луганської областей», який реалізується за підтримки проєкту «Економічна підтримка Східної України» USAID, СУНУ проведено 7 заходів (6 тренінгів та семінар).

ГО «АМР м. Щастя», ДП «Луганськстандартметрологія», Северодонецьким та Старобільським консалтинговими центрами здійснювалася консультаційна підтримка суб'єктів МСП. Протягом I кварталу надано 277 індивідуальних консультацій з питань сплати певних видів податків, подання звітності, опанування нових вимог законодавства у сфері харчової промисловості, планування та започаткування підприємницької діяльності.

Реалізація Програми сприяла створенню в області нових робочих місць. За інформацією органів місцевого самоврядування за рахунок МСП створено 130 нових робочих місць.